

het begin

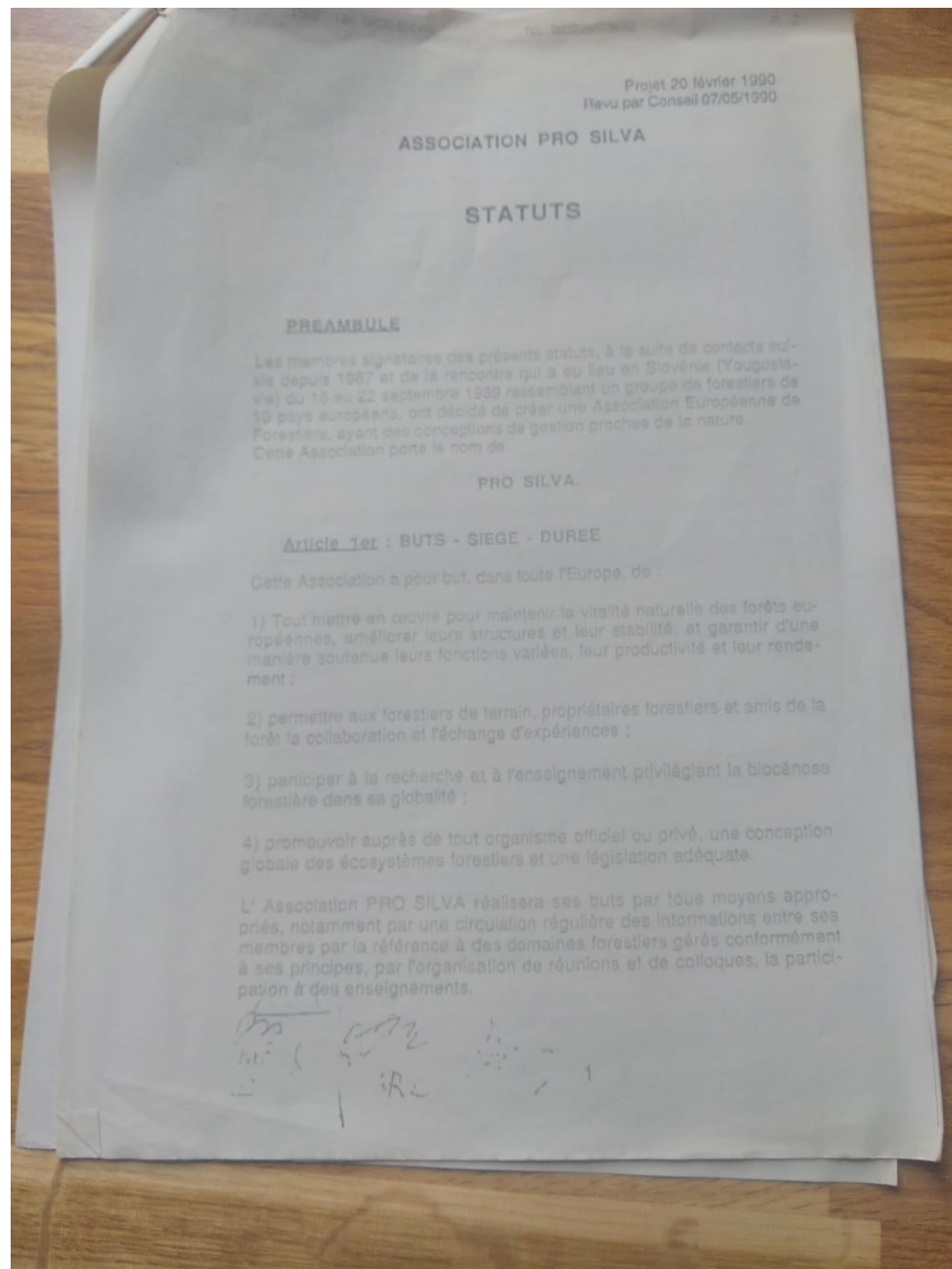
Pro silva ??

*“Non est admirationi una arbor,
ubi in eandem altitudinem tota
silva surrexit.”*

Lucius Annaeus Seneca (“Seneca de jongere”)

Ad Lucilium epistulae morales. XXXIII.1 “Over de nutteloosheid van het leren van citaten”

/ adj. **Siliānus**, a, um.
sillybus, ī m (Gr. leenw.) titelblad van boekrollen.
silp(h)ium, ī n silfium (een venkelachtige, gomhars
producerende plant).
silua, ae f (poët.) = silva.
silui pf. v. sileo.
Silurēs, um m volksstam in Z.O.-Wales.
silūrus, ī m (Gr. leenw.) (postklass.) meerval.
silus, a, um met platte neus; — **Silus**, ī m Rom.
cognomen.
silva, ae f
1. bos, woud [densa; pinea; publicae staats-
bossen]; ▶ dea -arum = Diana; -arum numina =
faunen en saters;
2. aanplant, bosje;
3. (poët.) (meton.) boom, bomen, struik(en),
struikgewas;
4. (poët.) (metaf.) woud v. speren;
5. groot aantal, massa, rijke bron [dolorum;
virtutum et vitiorum]; (postklass.) als titel v.
geschriften (wegens de veelsoortigheid v.d. stof);
6. (postklass.) niet bewerkt materiaal, ontwerp,
concept.
Silvānus, ī m god v.h. bos, v.h. veld en v.d. kuddes,

Fax met ondertekende formele oprichtingsstatuten Pro Silva Europa (1990)

Stichtende leden op excursie (1989)

Pro Silva Europa

- Stichtende leden o.a. :
 - Prof. Dr. **Hans-Jürgen Otto**, o.a. LÖWE Niedersachsen

ERFOLGE NACH 25 JAHREN LÖWE-WALDBAU

	1991	2016	langfr. Ziel
Mischbestände	45 %	59 %	90 %
Mischbestände mit Laubbaumbeteiligung	31 %	58 %	65 %
Laubbaumanteil des Nachwuchses	52 %	73 %	65 %
Verjüngung unter Altbestandsschirm (ohne Kahlschlag)	60 %	95 %	95 %
Naturverjüngungsanteil am Nachwuchs (statt Pflanzung, Saat)	32 %	68 %	75 %
Nachhaltigkeitshiebssatz in Erntefestmeter je ha	4,6	5,8	7,5
Zuwachs in Erntefestmeter je ha	6,3	7,4	8,0

(Quelle: FE-Datenbank)

Der Dauerwald

Sonderheft Februar 2020

Aus der Geschichte der ANW (1950 – 2015)
Dr. Hermann Wobst

Combination of economic and ecological aspects
by close to nature forestry

A contribution to the economic crisis of forestry

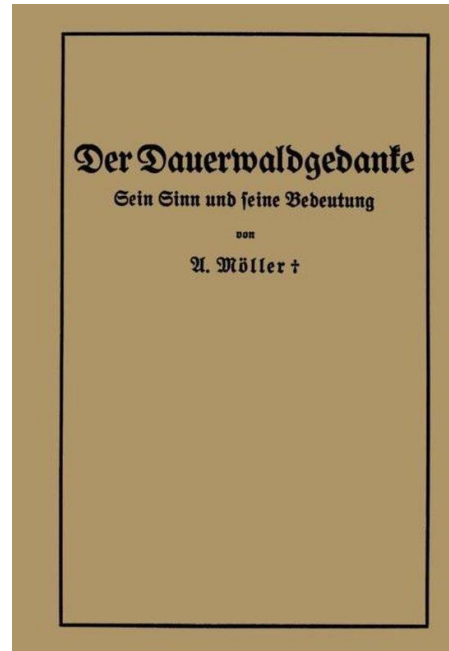
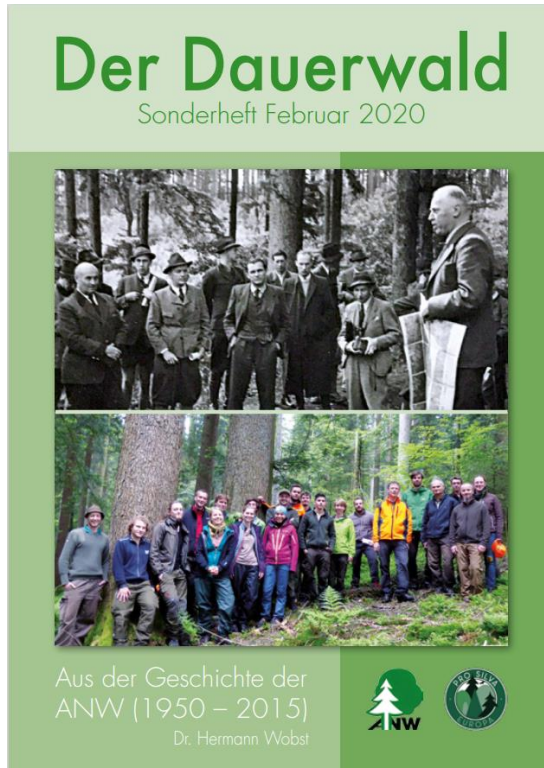
Hermann Wobst*

Abstract

Close to nature forestry has many opportunities for a useful combination of economic and ecological aspects. This is effective not only after having reached optimal

- **Hermann Wobst**, Landesforsten Niedersachsen éen actief in Arbeitsgemeinschaft Naturgemässe Waldwirtschaft (ANW - ° 1950)

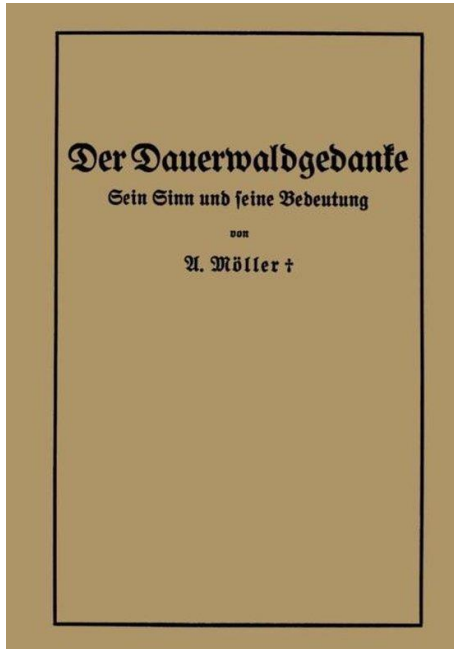
Pro Silva Europa

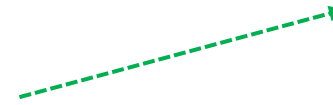
Alfred Möller, 1922. Der Dauerwaldgedanke.
Sein Sinn und seine Bedeutung.

1. Geen kaalslag, oogst individuele bomen
2. Gezonde bodem
3. Boomsoortenmenging
4. Ongelijkjarigheid
5. Staande voorraad: niet meer kappen dan aanwas

“Der Wald ist ein Organismus”

„Die Dauerwaldwirtschaftsieht in dem Walde ein einheitliches, lebendiges Wesen mit unendlich vielen Organen, die alle zusammenwirken und miteinander in Wechselbeziehung stehen.“

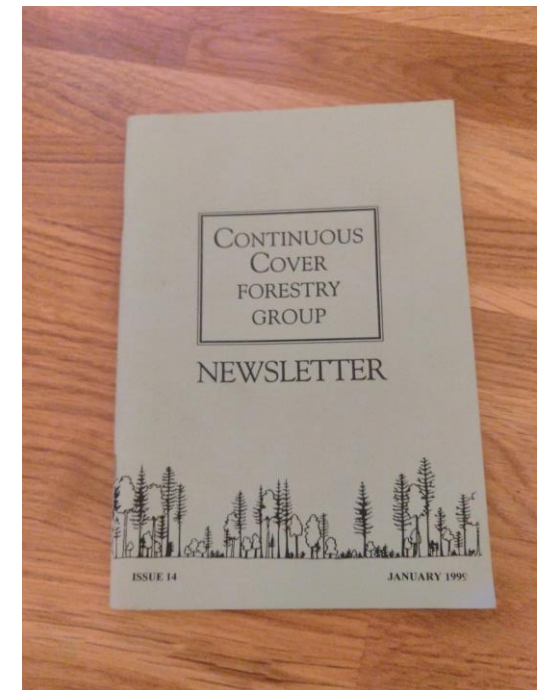
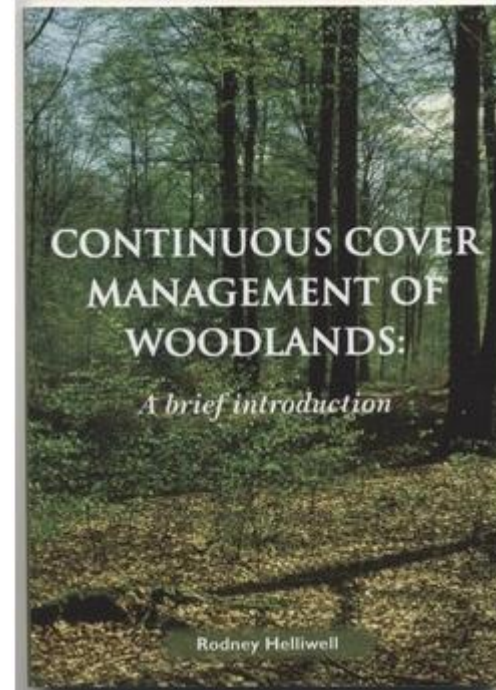
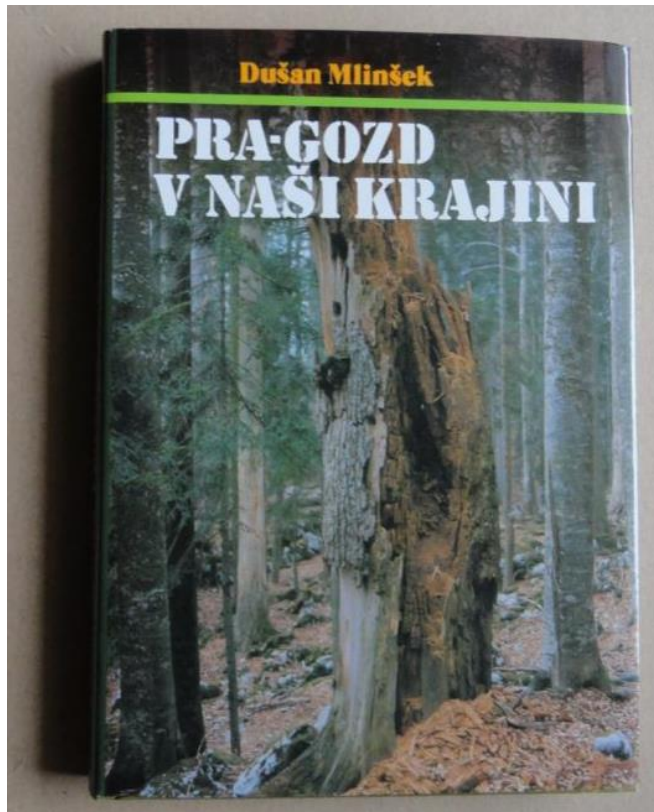
Möller was in het begin van zijn carrière mycoloog (in Brazilië).

Het begrip ecosysteem werd pas later gedefinieerd.

Pro Silva Europa

Rodney Helliwell, U.K.

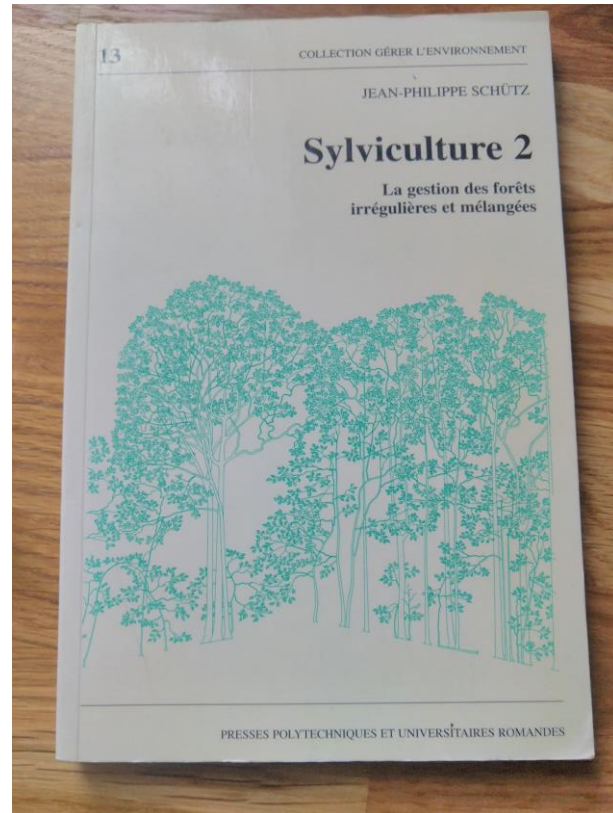
Deed zijn ideeën op in Zweden.

- **Prof. Dr. Dušan Mlinšek**, vnl. onderzoek bosreservaten voormalig Joegoslavië

Pro Silva Europa

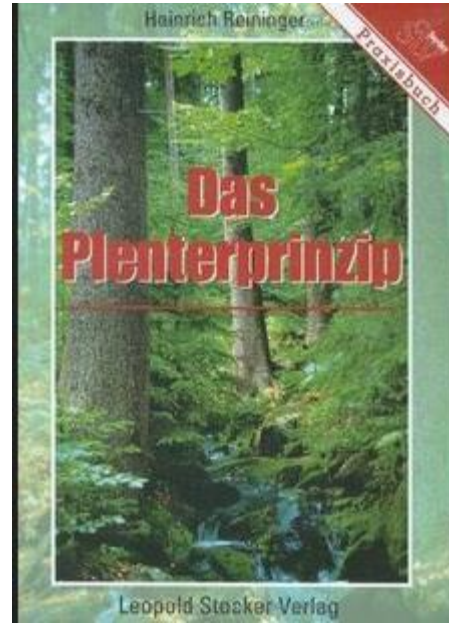
Brice de Turckheim, beheerder
Franse privébossen

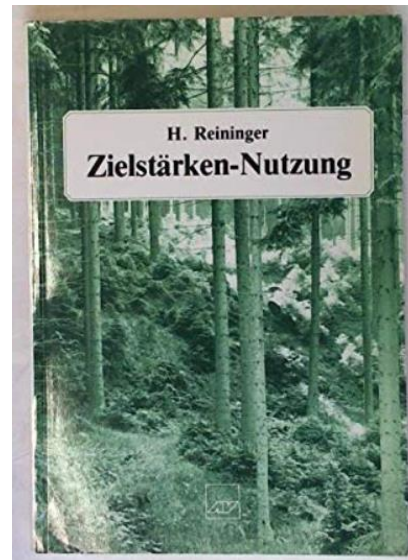
- **Prof. Dr. Jean-Philippe Schütz**, ETH Zürich
- Heeft enkele jaren gewerkt in het kanton Neuchâtel waar o.a. het bos van Couvet ligt (controlemethode Biolley)

Pro Silva Europa

Heinrich ("Heinz") Reininger,
(Oostenrijk)

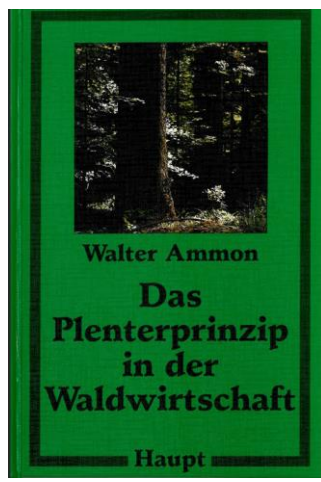
plentering in enge zin
(2000)

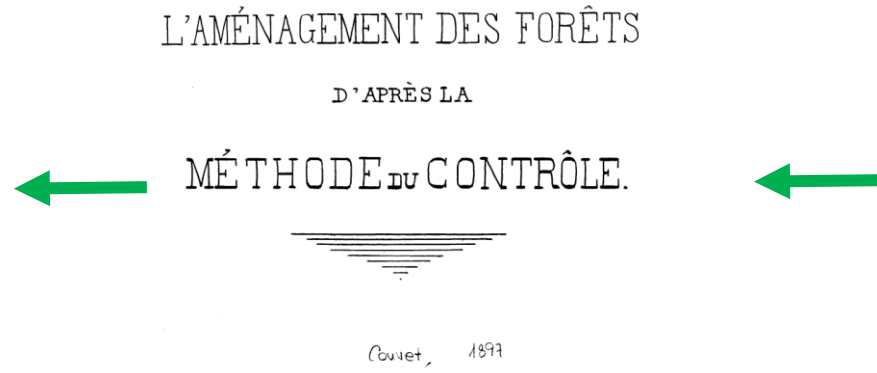
plentering in ruime zin
(1989)

(2000)- Oostenrijk

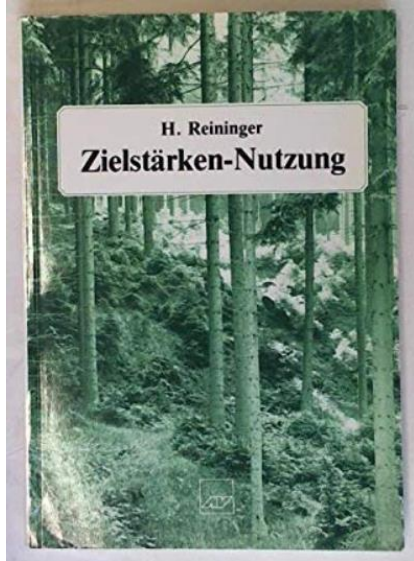
(Ammon, 1937)-Duitsland

(Henry Biolley, 1897) – Zwitserland
Gestart in het bos van Couvet

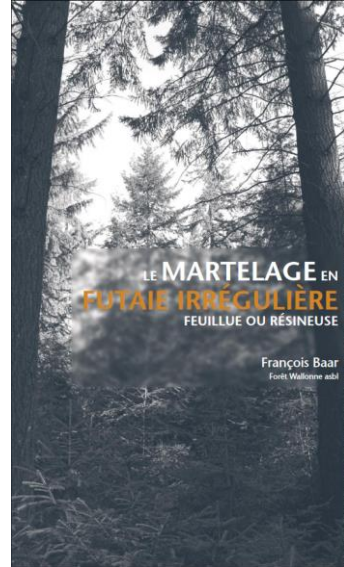
(De Liocourt) -
Frankrijk

(Adolphe Gurnaud) -
Frankrijk

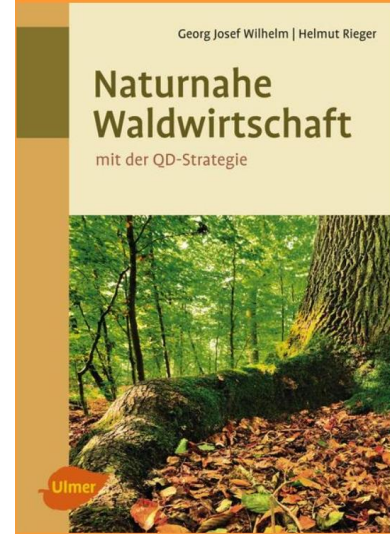

(1989)

(...)

(2008)

(2013)

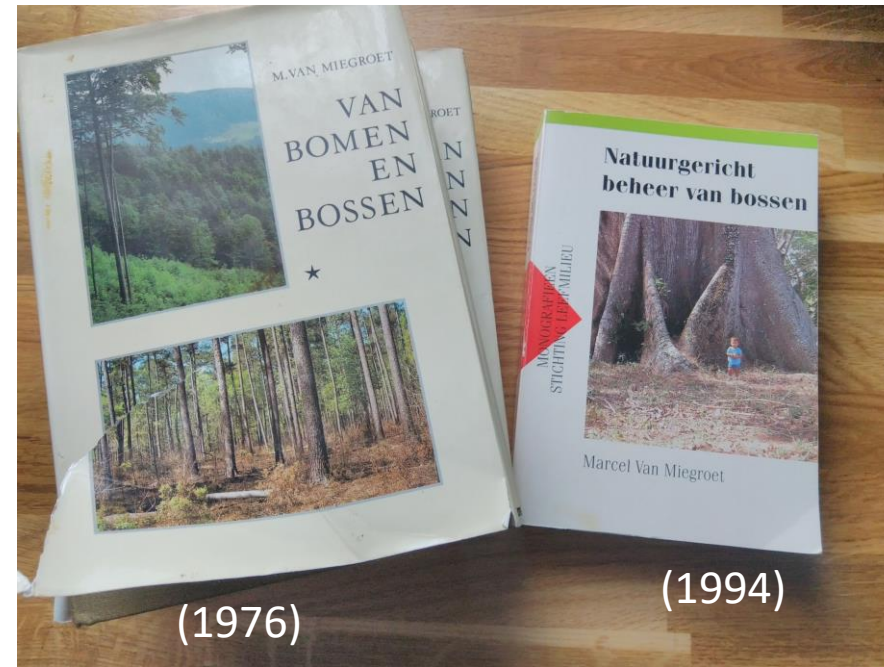
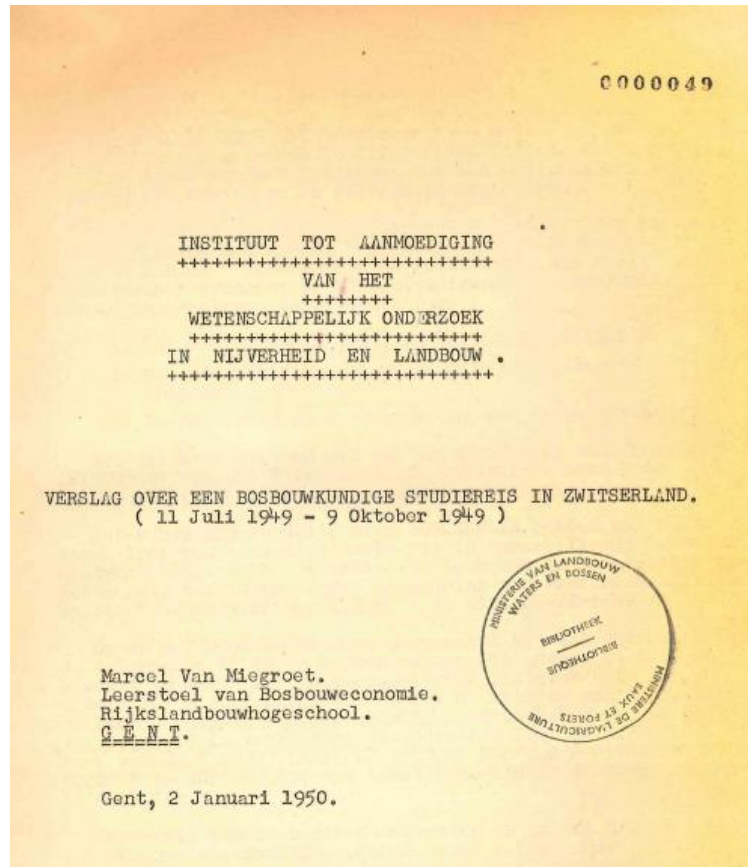

(2020)

Pro Silva Europa

Prof. dr. ir. Marcel Van Miegroet

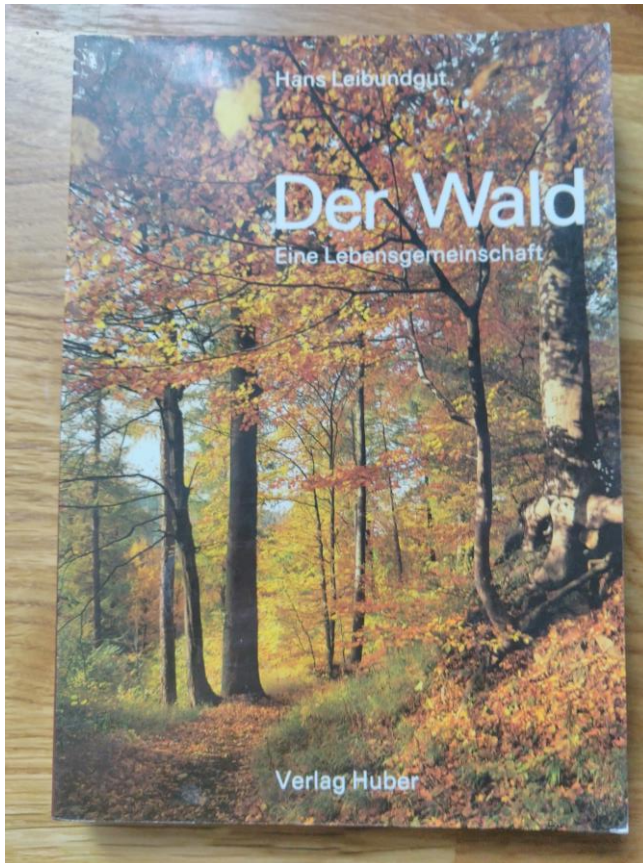
11 juli 1949 – 9 oktober 1949

Studiereis naar Zwitserland, o.a. over
“Die Auslesedurchforstung als
Erziehungsbetrieb höchster
Wertleistung.” (Walter Schädelin, 1942)

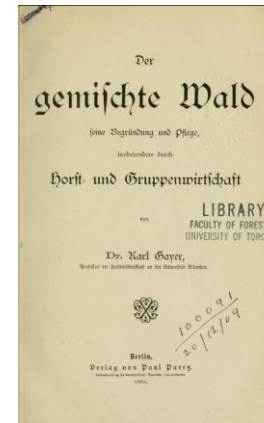
Pro Silva Europa

Van Miegroet, de Turckheim, Schütz, ...
Gestudeerd bij Hans Leibundgut (Zürich) (1909 -
1993)

Roots van alle bovenvermelde invloeden:

Bosbeheer en bosontwikkeling:

Karl Gayer, 1886.
Der gemischte Wald

Duurzaamheid:

Von Carlowitz, 1713

Dreiging

o.a. kaalslagsystemen en rigoureuze
beheerplanning

inkomsten/uitgaven + financiële
risico's

zure regen + andere milieuproblemen

Europese verbondenheid

Professoren

Beheerders openbare bossen

Beheerders privé-bossen

Invloeden

(centraal-)europese bosbouwtraditie

Niet strikt aan één bedrijfssoort verbonden, "bosbouw vrije stijl"

Onderzoek in oerbossen en oude bosreservaten

Pro Silva Vlaanderen

Initiatief prof. Van Miegroet ± 1991

Context:

- 13 juni 1990 = bosdecreet, verschillende functies gedefinieerd, hoe operationaliseren?
 - Overgangperiode mijnhout naar iets anders
 - Slechts klein aandeel bos op rijke bodems
 - Veel kleine privé-eigenaars
-
- 7 april 1992: werkgroep van VBV open voor niet-VBV leden

Beste,

Hierbij wordt U vriendelijk uitgenodigd op de eerste vergadering van de Werkgroep Pro Silva, die zal doorgaan op dinsdag 7 april 1992 om 18.00 u. in het Edukatief Bosbouwcentrum, Duboislaan 2 te 1560 Hoeillaart.

Agenda:

- Structuur en werking Pro Silva Vlaanderen
- Diskussietekst 'Natuurvriendelijk bosbeheer'
- Aanduiding pilootbossen
- Varia

Pro Silva Vlaanderen

Activiteiten

- Praktijkdagen in pilootbossen (o.a. privébossen en bos van De Wielewaal vzw): planten, vegetatieopnames, bosbouwinventarisaties, dunningen aanduiden,
- Excursies
- Studiedagen (o.a. studieadg 1994 – 219 deelnemers)
- Eikenproject samen met VBV
- Nieuwsbrief
- Vanaf eind 1998 formeel werkgroep van VBV met zetel te Gontrode, niet meer EBG
- Activiteiten na 2000 ?

o.a. lastpakker (“ijzeren paard”) aangekocht

Pro Silva Vlaanderen

Impact op beleid

- Actieplan Bosbouw (1994) (art. 6 Bosdecreet 1990) => uitvoering via diverse projecten, acties en aanpassing beheer (dood hout, versterken natuurwaarden, exotenbestrijding,), beperking oppervlakte kaalslagen
- Wisselwerking met overvloed aan criteria die begin jaren 1990 werden opgesteld:
 - Helsinki proces
 - FSC
 - Criteria duurzaam bosbeheer (uitvoeringsbesluit Bosdecreet)
 - Beheervisie Openbare Bossen (2001)

Second Ministerial Conference on the Protection of Forests in Europe
16-17 June 1993, Helsinki/Finland

RESOLUTION H1
General Guidelines for the Sustainable Management of Forests in Europe

Pro Silva Vlaanderen principes

Houtproductie is niet expliciet vermeld in de Vlaamse principes omdat dit als vanzelfsprekend werd beschouwd, wordt enkel in inleiding vermeld.

Pro Silva =

- kostenefficiënt multifunctioneel bosbeheer, flexibel aangepast aan uitgangssituatie, zonder kaalslag

Semantiek en filosofie

natuurgetrouw
natuurgericht
natuurvolgend
natuurvriendelijk
bosbouw op bio-ecologische basis
...

“Bosbouw vrije stijl.”

* Rem:

Doits : naturnahe
Frans : proche de la nature
Eng : close-to nature
NL. ~~natuurgericht~~
natuurgetrouwe bosbouw
~~natuurlijk~~
of natuurgetrouwe bosbeheer

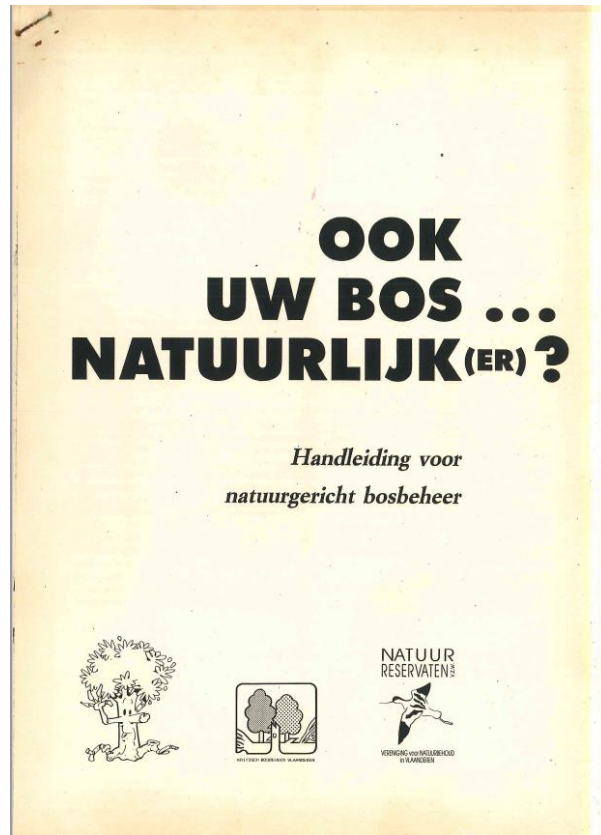
Tehst Pro Silva = beweging

Doel: alternatief te zoeken voor artificieële bosbouw
(einde hom. bed., vgl., luftkuisse)

Alternat. van bosbouw zoals die op veel meer op grote opp. v. d. wereld gebeurt
Duitsert Fr. → standpl. geschied

Bosbouw vrije stijl
"Er bestaat geen goede bedrijfssoort"

Semantiek en filosofie

1993 of 1994 ?

Inleiding.

“Het bos is wellicht de meest volkomen schepping in de natuur. Allerlei organismen vormen een ingewikkelde levensgemeenschap. Maar het bos is ook één van de meest bedreigde ecosystemen.”

(...)

“Toch kan ons bos veel natuurlijker worden, als voor een groot deel ervan natuurbehoud als hoofddoelstelling erkend zou worden.”

“Naar de beheersvorm kan natuurbos slechts begraasd of nietsdoen-bos zijn (Londo, 1991).”

4.5.3. Kappen en zagen

“Het natuurlijk equivalent is de knaagactiviteit van bevers (als men een klein beetje stam laat staan: afzetten) ofwel de stambreuk (bij hoger afzagen of kappen).”

Semantiek en filosofie

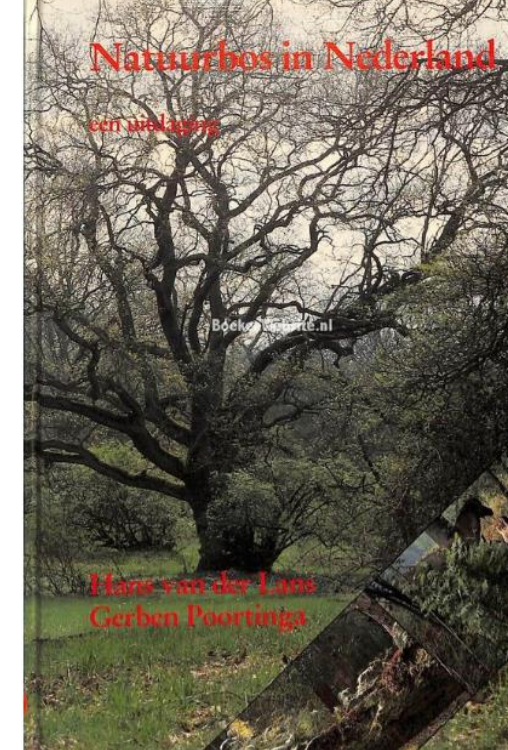
H. Koop

Koop, 1981

Vegetatiestructuur en dynamiek van twee natuurlijke bossen: het Neuenburger en Hasbrucher Urwald

With summary:

Vegetative structure and dynamics of primeval forests at Neuenburg and Hasbruch (West Germany)

Van der Lans & Poortinga,
1986

Ook referenties naar onderzoek bosreservaten maar geen enkele referentie uit > 200 jaar bosbouwliteratuur.

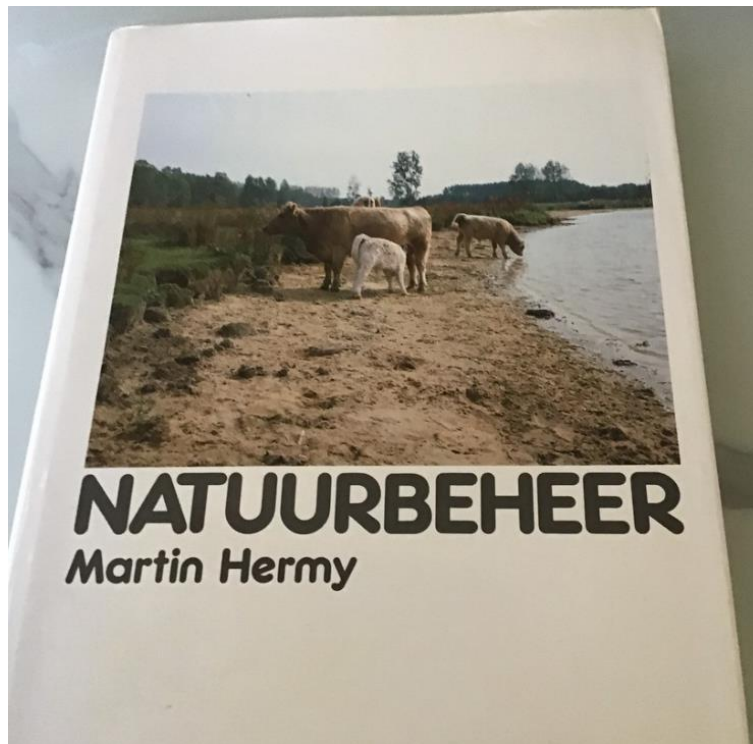
We spreken dezelfde taal, hebben vaak gelijkaardige doelstellingen, maar bedoelen soms iets anders.

Hermy, 1989

° plantensociologie (Braun-Blanquet, 1929) => potentieel natuurlijke vegetatie
+ wat is natuurlijk?

heden: LSVI en strikte natuurdoelen

maar: veranderende vaste variabelen (verzuring, verdroging, versnippering, ...)

Pro Silva Vlaanderen => toekomst

Alvast een voorzet tot wat discussiepunten ...

Pro Silva Vlaanderen => toekomst

Hout + mitigatie

- Bijna volledig uit bosbeleid verdwenen, beetje revival dankzij eco2eco Interreg project “Tophout uit topnatuur”
- Fijnspar $\searrow \searrow$ + geopolitiek + klimaatneutraal maken woningbouw: toekomstig aanbod voldoende ????
- manier van houtverkoop zodanig organiseren dat hout richting lokale/regionale economie gaat

Pro Silva Vlaanderen => toekomst

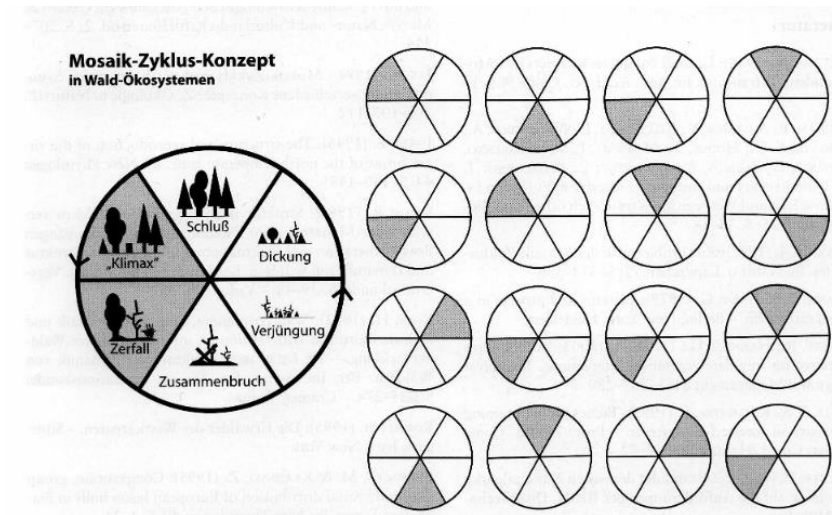
Klimaatverandering bovenop milieudrukken

Binnen ong. 40 jaar => gem. wereldwijde jaartemperatuur + 1 °C

Vlaanderen, nabije toekomst:

- Gemiddeld > 1 hittegolf per jaar
- Piektemperaturen sporadisch > 40 °C
- Zomerneerslag – 20 %
- Verdubbeling aantal opeenvolgende dagen droogtestress voor planten
- ...

- Tijdsdimensie: bosontwikkeling 500 jaar versus snelheid klimaatverandering (decennia)
- Weerbaar bos, o.a. welke soorten, herkomsten, “assisted migration”?
- Nulbeheer => vervalfase (brand, plagen, droogte, ...) => tot welke oppervlakte is dit maatschappelijk aanvaardbaar? Relatie met andere functies?

Aubréville, 1938; Remmert,
1985; Scherzinger, 1991

Pro Silva Vlaanderen => toekomst

Ontstaan als beweging tegen o.a. kaalslag en te strikte top-down planning.

De cirkel is bijna weer rond.

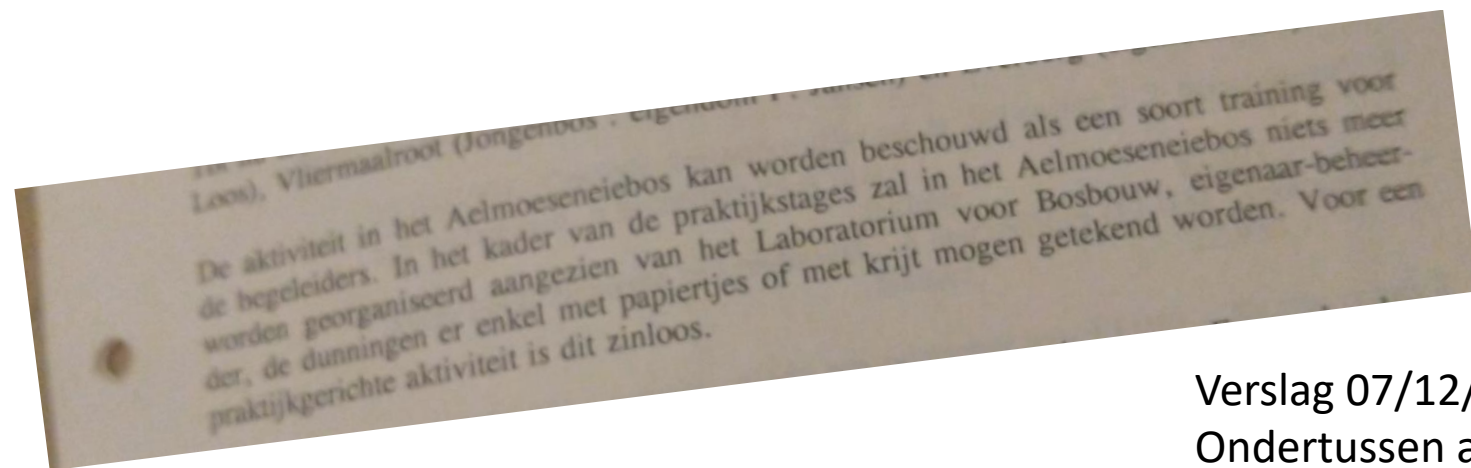
- Corridors + lichtrijke bossen versus bosmicroklimaat
- Bosuitbreiding en verbinding
- Bosbehoud versus andere doelen
- Beheerpakketten en interpretatie LSVI versus flexibel bottom-up beheer

Pro Silva Vlaanderen => toekomst

Praktijkervaring !!!!

Operationaliseren van principes op een kostenefficiënte manier.

- Een significant aandeel van de mensen die beslissen over beheer en beleid hebben weinig praktijkervaring. Een deel heeft geen relevante opleiding gevolgd.

Verslag 07/12/1994 ☺
Ondertussen anders !!